

MONETĀRAIS BIĻETENS 2007

5

Ņemot vērā makroekonomiskās attīstības tendences Latvijā un atbalstot valdības inflācijas mazināšanas pasākumus, Latvijas Bankas padome ar 2007. gada 18. maiju paaugstināja refinansēšanas likmi par 0.5 procentu punktiem (līdz 6.0%). Savukārt aizdevumu iespējas uz nakti procentu likme tika paaugstināta par 1.0 procentu punktu (līdz 7.5%), bet noguldījumu iespējas uz nakti procentu likme netika mainīta (2.0%). Latvijas Bankas padome pieņēma šo lēmumu, lai ierobežotu pārāk straujo iekšzemes pieprasījumu, kura kāpums kļuvis par vienu no nozīmīgākajiem inflāciju noteicošajiem faktoriem.

Maijā patēriņa cenu gada inflācija samazinājās par 0.7 procentu punktiem (līdz 8.2%). Gada pamatinflācija saruka mazāk (par 0.2 procentu punktiem; līdz 7.9%). Inflāciju maijā visvairāk ietekmēja degvielas cenu kāpums (3.5%), kā arī gaļas un augļu cenu pieaugums (attiecīgi 1.7% un 4.6%). Par 16.7% palielinājās dabasgāzes tarifi. Pašlaik ir svarīgi, lai konsekventi un pilnā apmērā tiktu īstenoti Latvijas Republikas Saeimas apstiprinātie pretinflācijas pasākumi, tos nepieciešamības gadījumā paplašinot.

Joprojām saglabājās augsts iekšzemes pieprasījums. Iekšzemes kopprodukta kāpumu 1. ceturksnī (11.2%) visvairāk ietekmēja straujais pievienotās vērtības pieaugums tirdzniecībā (15.7%). Šīs nozares izaugsme turpinājās arī aprīlī – mazumtirdzniecības (t.sk. automobiļu tirdzniecības un autodegvielas mazumtirdzniecības) apgrozījums palielinājās par 22.8%. Savukārt apstrādes rūpniecībā pievienotā vērtība 1. ceturksnī palielinājās tikai par 2.4%, bet aprīlī apstrādes rūpniecības produkcijas sezonāli izlīdzinātais fiziskā apjoma indekss samazinājās par 0.9%.

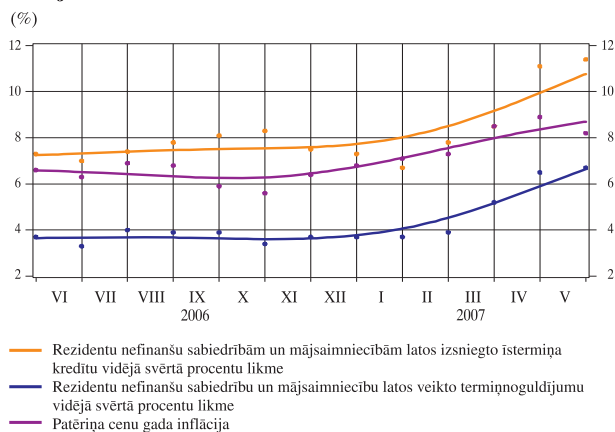
Maijā uzlabojās transporta darbības rādītāji. Pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms un kravu apgrozījums Latvijas ostās salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo mēnesi pieauga attiecīgi par 11.9% un 5.3%.

Straujā tautsaimniecības izaugsme nodrošināja nozīmīgu nodokļu ieņēmumu pieaugumu, tāpēc valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums maijā bija 100.2 milj. latu un kopš 2007. gada sākuma sasniedza 275.0 milj. latu (2006. gada pirmajos piecos mēnešos – 230.6 milj. latu). Valsts pamatbudžetā, sociālās apdrošināšanas fondā un pašvaldību konsolidētajā budžetā bija finansiālais pārpalikums.

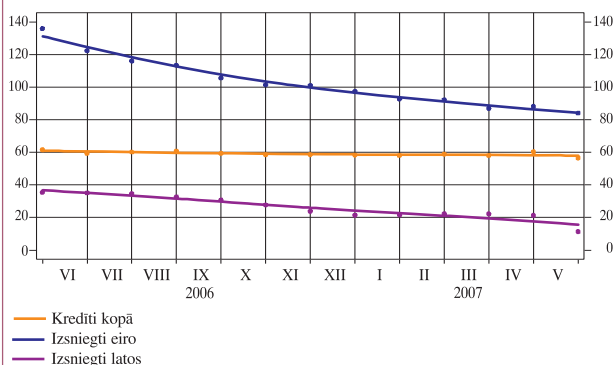
Centrālās valdības un pašvaldību kopējais parāds (maiņa beigās – 1 092.8 milj. latu) mēneša laikā samazinājās par 65.2 milj. latu, jo tika dzēsti valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri.

Maijā plašās naudas M3 pieaugums (64.3 milj. latu) bija mazāks nekā iepriekšējā mēnesī, bet M3 gada kāpuma temps palielinājās līdz 35.4% (aprīlī – 35.2%). Iekšzemes noguldījumu atlikuma pieaugums visās termiņu grupās bija mērens. Skaidrās naudas pieprasījums saruka, un skaidrās naudas apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs) gada kāpuma temps samazinājās līdz 15.5%. MFI piesaistīto finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu atlikuma gada pieauguma temps palielinājās līdz 36.2%, lai gan latos veikto noguldījumu atlikums gandrīz nemainījās. Savukārt eiro veikto noguldījumu atlikums palielinājās par 60.5 milj. latu, un to gada pieauguma temps sasniedza 55.0%. Mājsaimniecību veikto noguldījumu

PATĒRIŅA CENU GADA INFLĀCIJA, KREDĪTU UN NOGULDĪJUMU VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES

REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTO KREDĪTU ATLIKUMU DĪNAMIKA
(salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI	2007	
	IV	V
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	-0.9	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.9	0.6
Gada (%)	8.9	8.2
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	8.1	7.9
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	65 118	62 833
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	6.1	5.9
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansālā bilance (milj. latu)	174.8	275.0
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	324.7	*
Imports	623.3	*
Bilance	-298.6	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

atlikuma pieaugums veidoja gandrīz visu noguldījumu atlikuma kāpumu.

Kredītu tirgū sāka atspoguļoties pirmo nekustamā īpašuma tirgus pārmaiņu tendenču un lielāko banku paustās apņemšanās rūpīgāk vērtēt aizņēmēju finansiālo stāvokli ietekme. Maijā rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma mēneša pieaugums bija 271.1 milj. latu (mazākais pēdējo 11 mēnešu laikā), bet gada kāpuma temps saruka līdz 56.6% (zemākais rādītājs kopš 2005. gada augusta). Kredītu atlikuma pieaugumu joprojām galvenokārt noteica hipotēku kredīta atlikuma kāpums, mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto kredītu atlikumam palielinoties par 140.9 milj. latu. Finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikuma pieaugumu noteica industriālā kredīta atlikuma kāpums (55.8 milj. latu). Maijā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi samazinājās hipotēku kredīta, mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto kredītu un komerc-kredīta atlikuma gada pieauguma temps, bet palielinājās industriālā kredīta un patēriņa kredīta atlikuma kāpuma temps.

Straujāk auga mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums, tomēr gan finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām, gan mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma gada kāpuma temps samazinājās (maijā – attiecīgi 45.6% un 71.9%).

Gandrīz visu kredītu atlikuma pieaugumu veidoja eiro izsniegtie kredīti (gada pieauguma temps – 84.2%), turklāt to ietekmēja arī augsto latu procentu likmju noteiktā pāreja no kredītiem latos uz aizdevumiem eiro (latos izsniegto kredītu atlikums maijā samazinājās par 147.8 milj. latu, un tā gada kāpuma temps saruka līdz 11.4%).

Maijā mazāk palielinājās banku ārējais finansējums – saistības pret ārvalstu bankām pieauga par 88.4 milj. latu (t.sk. pret mātesbankām – par 61.1 milj. latu), bet MFI (izņemot Latvijas Banku) tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs – par 265.3 milj. latu.

Maijā situācija Latvijas ārvalstu valūtas tirgū bija stabila. Latu pieprasījumu bankas apmierināja, galvenokārt pārdodot ārvalstu valūtu centrālajai bankai. Latvijas Banka pasīvajās intervencēs valūtas tirgū neto nopirka eiro 125.2 milj. latu vērtībā, un eiro kurss starpbanku tirgū atradās pie Latvijas Bankas noteiktās intervences apakšējās robežas. Tādējādi Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi maijā palielinājās par 6.0%, un emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem mēneša beigās bija 113.8%.

Vienlaikus centrālās bankas naudas piedāvājumu mazināja bankām izsniegto kredītu atlikuma sarukums par 117.6 milj. latu, valdības noguldījumu atlikuma pieaugums Latvijas Bankā un valūtas mijmaiņas darījumu atlikuma samazināšanās. Kopumā naudas bāze M0 maija beigās saglabājās aprīļa līmenī, tomēr tās gada pieauguma temps kritās līdz 28.9% (zemākais rādītājs pēdējo divu gadu laikā).

Latu likviditātes uzlabošanās noteica RIGIBOR samazināšanos maija beigās. RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem saruka līdz 7.57%, bet kredītiem ar 3 un 6 mēnešu termiņu – attiecīgi līdz 9.30% un 9.65%. Mājsaimniecībām latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme turpināja paaugstināties, sasniedzot 14.9% (t.sk. kredītiem mājokļa iegādei – 9.6%). Nefinanšu sabiedrībām gan latos, gan eiro izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme nedaudz samazinājās. Nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību latos veikto termiņnoguldījumu vidējā svērtā procentu likme pieauga attiecīgi par 0.1 procentu punktu (līdz 7.0%) un par 0.4 procentu punktiem (līdz 6.0%).

Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss attiecībā pret latu maijā pieauga (attiecīgi par 1.6% un 0.4%), bet Japānas jenas kurss samazinājās par 0.9%.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)

	2007	
	IV	V
MFI¹		
M3	5 835.7	5 900.0
<i>Repo</i> darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	49.2	45.6
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	31.5	33.2
M2	5 754.9	5 821.2
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	1 529.4	1 566.2
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	166.7	175.9
M1	4 058.9	4 079.1
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	940.6	932.3
Noguldījumi uz nakti	3 118.3	3 146.7
Tīrie ārējie aktīvi	-3 387.4	-3 508.2
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām	11 113.8	11 384.9
Kredīts valdībai	358.4	317.6
Centrālās valdības noguldījumi	239.9	271.7
Ilgāka termiņa finanšu saistības	2 040.5	2 060.5
Latvijas Banka		
M0	2 244.8	2 245.0
Skaidrā nauda apgrozībā	1 049.6	1 034.1
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	1 195.2	1 210.8
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0	0
Tīrie ārējie aktīvi	2 409.6	2 554.0
Tīrie iekšējie aktīvi	-164.8	-309.0
Kredīti	-77.8	-224.5
MFI	140.6	23.0
Valdībai (neto)	-218.4	-247.5
Pārējie aktīvi (neto)	-86.9	-84.6
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	4 637.73	4 874.80
Zelts	170.64	163.37
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.16	0.16
Rezerves pozīcija SVF	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	4 466.85	4 711.19

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	2007	
	IV	V
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	7.7	7.6
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	10.4	10.1
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti latos)	13.3	14.9
t.sk. mājokļa iegādei	9.4	9.6
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	6.6	6.3
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	6.0	6.0
t.sk. mājokļa iegādei	5.8	5.8
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	6.9	7.0
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	2.4	2.0
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	5.6	6.0
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.7	0.7
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	3.6	3.7
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.7	1.6
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	3.7	3.8
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.5	1.6
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	5.5	6.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5150	0.5230
Ls pret GBP	1.0320	1.0360
Ls pret 100 JPY	0.4340	0.4300
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)

	2007	
	IV	V
MFI rezerves	1 304.2	1 312.6
Nacionālā valūta kasēs	109.0	101.8
Noguldījumi Latvijā Bankā	1 195.1	1 210.8
Ārzemju aktīvi	4 074.6	3 986.9
Ārvalstu valūta kasēs	53.0	55.1
Prasības pret MFI	2 479.5	2 290.1
Prasības pret ne-MFI	1 487.9	1 583.2
Pārējie aktīvi	54.2	58.5
Prasības pret centrālo valdību	283.7	239.3
Prasības pret vietējo valdību	74.6	78.3
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	120.2	123.3
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	6 015.1	6 099.5
Prasības pret mājsaimniecībām	5 037.8	5 218.6
Neklasificētie aktīvi	870.0	830.7
Pamatlīdzekļi	138.5	139.5
Nauda ceļā	25.7	22.4
Pārējie aktīvi	135.8	125.1
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	570.1	543.7
Aktīvi pavisam	17 780.2	17 889.2
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>486.6</i>	<i>548.3</i>
Noguldījumi uz nakti latos	1 713.9	1 690.2
Valsts nefinanšu sabiedrību	115.2	107.8
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	670.4	669.1
Mājsaimniecību	928.3	913.3
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	968.8	988.6
Valsts nefinanšu sabiedrību	117.4	165.8
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	279.7	236.6
Mājsaimniecību	571.7	586.2
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	2 083.6	2 133.4
Valsts nefinanšu sabiedrību	26.7	25.2
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	620.9	608.9
Mājsaimniecību	1 436.1	1 499.3
Centrālās valdības noguldījumi	21.5	24.2
Vietējās valdības noguldījumi	210.7	243.7
Tranzītfondi	4.4	4.2
Ārzemju pasīvi	9 871.5	10 049.1
Saistības pret MFI	6 486.0	6 574.4
Saistības pret ne-MFI	3 050.9	3 148.8
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	334.7	325.9
Saistības pret Latvijas Banku	140.6	23.0
Emitētie parāda vērtspapīri	352.4	338.8
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	49.2	45.6
Kapitāls un rezerves	1 437.6	1 471.8
Rezidentu	738.4	772.6
Nerezidentu	699.2	699.2
Uzkrājumi parādiem un saistībām	93.2	97.7
Neklasificētie pasīvi	832.8	778.9
Nauda ceļā	175.7	166.3
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	139.6	125.1
Saistības pret rezidentu MFI	517.5	487.5
Pasīvi pavisam	17 780.2	17 889.2
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>486.6</i>	<i>548.3</i>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).